UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

15 päivänä huhtikuuta 2010 *

Asiassa C-542/08,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Verwaltungsgerichtshof (Itävalta) on esittänyt 12.11.2008 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 4.12.2008, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Friedrich G. Barth

vastaan

Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot sekä tuomarit C. Toader, C. W. A. Timmermans (esittelevä tuomari), P. Kūris ja L. Bay Larsen,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa

julkisasiamies: Y. Bot,
kirjaaja: yksikönpäällikkö M.-A. Gaudissart,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 4.2.2010 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Barth, edustajinaan Rechtsanwalt Laurer ja Rechtsanwalt Arlamovsky,

– Itävallan hallitus, asiamiehenään E. Riedl,

– Tšekin hallitus, asiamiehenään M. Smolek,

– Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues, B. Cabouat ja A. Czubinski,

– Italian hallitus, asiamiehenään I. Bruni, avustajanaan avvocato dello Stato F. Arena,

– Puolan hallitus, asiamiehenään M. Dowgielewicz,

– Euroopan komissio, asiamiehinään V. Kreuschitz ja G. Rozet,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee EY 39 artiklan, työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15.10.1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 (EYVL L 257, s. 2) 7 artiklan 1 kohdan ja tehokkuusperiaatteen tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa valittajana on Friedrich G. Barth ja vastapuolena Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung (liittovaltion tiede- ja tutkimusministeriö) ja joka koskee päätöstä katsoa Barthin hakemus erityisen ikälisän myöntämisestä osittain vanhentuneeksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön säännöstö

3 Asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltion kansalaista ei työntekijänä saa kansalaisuutensa vuoksi saattaa toisen jäsenvaltion alueella kotimaisiin työntekijöihin verrattuna eri asemaan työ- ja palvelussuhteen ehtojen suhteen; tämä koskee erityisesti palkkausta, irtisanomista ja työttömyyden sattuessa paluuta saman alan työhön tai uudelleen työllistämistä.”

Kansallinen säännöstö

4 Vuoden 1956 palkkalain (Gehaltsgesetz 1956, jäljempänä GehG), sellaisena kuin se on muutettuna BGBl. I:ssä nro 109/1997 julkaistulla lailla, 50 a §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Yliopiston professori – –, joka voi vedota 15 vuoden palvelukseen kyseisessä virkaryhmässä Itävallan yliopistoissa – – ja joka on saanut neljän vuoden ajan 50 §:n 4 momentissa tarkoitettua ikälisää, voi vaatia siitä päivästä lukien, jolloin nämä kaksi edellytystä täyttyvät, erityistä ikälisää, joka on otettava huomioon eläkettä laskettaessa ja jonka määrä vastaa 50 §:n 4 momentissa säädetyn ikälisän määrää.”

5 BGBl. I:ssä nro 130/2003 julkaistulla lailla lisättiin GehG:n 50 a §:ään seuraava 4 momentti:

”Edellä 1 momentissa säädettyä 15 vuoden palvelusaikaa laskettaessa mukaan lasketaan myös aika

1) 7.11.1968 jälkeen vastaavassa virassa sellaisen valtion yliopistossa, josta tai jonka seuraajasta on sittemmin tullut Euroopan talousalueen jäsenvaltio, tai

– –”

6 Pääasian valittajan virkaannimityshetkellä voimassa olleen GehG:n version (BGBl. nro 318/1973) 13 b §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Oikeus suorituksiin vanhentuu, ellei vaatimusta ole esitetty kolmen vuoden kuluessa siitä, kun vaatimuksen perusteena oleva suoritus on tehty tai vaatimuksen perusteena oleva kulu on syntynyt.”

7 GehG:hen lisättiin BGBl. I:ssä nro 130/2003 julkaistulla lailla 169 a §, jossa säädetään seuraavaa:

”1. Jos palveluksessa tai eläkkeellä oleva yliopistoprofessori tai emeritusyliopistoprofessori voi vedota GehG:n 50 a §:n 4 momentissa, sellaisena kuin se on muutettuna BGBl. I:ssä nro 130/2003 julkaistulla liittovaltion lailla, tarkoitettuun palvelukseen, joka on otettava nyttemmin huomioon kyseisen liittovaltion lain nojalla, 50 a §:n mukainen erityinen ikälisä on hänen hakemuksestaan vastaavasti mukautettava. Tällaisen hakemuksen voivat tehdä myös entiset yliopistoprofessorit, jotka täyttävät edellytykset – –.

2. Edellä 1 momentissa tarkoitettu erityisen ikälisän mukauttaminen tulee voimaan takautuvasti, kuitenkin aikaisintaan 1.1.1994 alkaen.

3. Edellä 1 momentin nojalla tehdyt hakemukset hyväksytään, jos ne on tehty viimeistään 30.6.2004.

4. Palkkaa ja eläkettä koskevien sellaisten vaatimusten osalta, jotka on esitetty 1 momentin perusteella ja jotka koskevat palvelusaikaa ennen 1.7.2004, ajanjaksoa 30.9.2003–30.6.2004 ei oteta huomioon tämän – – lain 13 b §:ssä ja vuoden 1965 eläkelain 40 §:ssä säädettyä kolmevuotista vanhentumisaikaa laskettaessa."

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

8 Ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että pääasian valittaja, joka on Saksan liittotasavallan kansalainen, työskenteli 1.1.1975–28.2.1987 yliopistoprofessorina Johann Wolfgang Goethe -yliopistossa Frankfurt am Mainissa (Saksa). Hänet nimitettiin 1.3.1987 alkaen vakinaiseksi yliopistoprofessoriksi Wienin yliopistoon (Itävalta). Tämän nimityksen myötä valittaja sai Itävallan kansalaisuuden.

9 Koska pääasian valittajan palvelusaikaa Frankfurt am Mainin yliopistossa ei otettu huomioon GehG:n 50 a §:n 1 momentissa tarkoitettua erityistä ikälisää varten, hänelle ei myönnetty kyseistä ikälisää.

10 Sen jälkeen, kun Itävallan lainsäätäjä oli muuttanut GehG:tä BGBl. I:ssä nro 130/2003 julkaistulla lailla asiassa C-224/01, Köbler, 30.9.2003 annetun tuomion (Kok., s. I-10239) mukaisesti, pääasian valittaja vaati 2.3.2004 päivätyssä Wienin yliopistolle

osoitetussa kirjeessä, että hänen erityinen ikälisänsä mukautettaisiin laskemalla mukaan palvelusaika Frankfurt am Mainin yliopistossa. Tämän hallinnollisen menettelyn päätteeksi tehdyn päätöksen 1 kohdassa katsottiin, että pääasian valittajan erityinen ikälisä oli alkanut kertyä 1.1.1994 alkaen, kun tämä ajanjakso laskettiin mukaan. Päätöksen 2 kohdassa kuitenkin todettiin, että 1 kohdan mukainen mukauttaminen tulee palkan osalta voimaan 1.10.2000.

11 Ennakkoratkaisupyynnön esittäneelle tuomioistuimelle tekemällään valituksella, joka koskee nimenomaisesti ainoastaan kyseisen päätöksen 2 kohtaa, pääasian valittaja ei riitauta ajankohtaa, jolloin hän voi päätöksen 1 kohdan mukaisesti vaatia erityisen ikälisän mukauttamista. Asiallisesti valittaja väittää, että vanhentumissäännös, jota sovelletaan päätöksen 2 kohdassa, on yhteisön oikeuden ja erityisesti EY 39 artiklan vastainen.

12 Koska Verwaltungsgerichtshof katsoi, että sen käsiteltäväksi saatetun asian ratkaiseminen riippuu yhteisön oikeuden tulkinnasta, se päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko sellaisen vanhentumissäännöksen, jossa säädetään kolmen vuoden vanhentumisajasta, soveltaminen sellaisiin erityisiin ikälisiin, joita pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa ei myönnetty siirtotyöläiselle ennen [edellä mainitussa asiassa Köbler annettua] tuomiota voimassa olleen yhteisön oikeuden vastaisen kansallisen sääntelyn perusteella, EY 39 artiklassa ja asetuksen – – N:o 1612/68 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua välillistä siirtotyöläisten syrjintää tai näissä määräyksissä ja säännöksissä taatun työntekijöiden vapaan liikkuvuuden rajoittamista?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, ovatko EY 39 artikla ja asetuksen – – N:o 1612/68 7 artiklan 1 kohta pääasiassa kyseisen kaltaisessa tilanteessa esteenä vanhentumissäännöksen soveltamiselle erityisiin ikälisiin, joita ei myönnetty siirtotyöläiselle ennen [edellä mainitussa asiassa Köbler annettua] tuomiota voimassa olleen yhteisön oikeuden vastaisen kansallisen sääntelyn perusteella?

3) Onko tehokkuusperiaatteen vastaista, että pääasiassa kyseisen kaltaisessa tilanteessa vanhentumissäännöstä, jossa säädetään kolmen vuoden vanhentumisajasta, sovelletaan menneisyyteen sijoittuvien vaatimusten esittämiseen, jotka koskevat erityisiä ikälisiä, joita ei myönnetty sellaisten yksiselitteisesti muotoiltujen kansallisten säännösten perusteella, joilla rikottiin yhteisön oikeutta?”

Ennakkoratkaisukysymykset

13 Näillä kysymyksillä, jotka on käsiteltävä yhdessä, ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tiedustelee asiallisesti sitä, onko unionin oikeus esteenä pääasiassa kyseisen kaltaiselle lainsäädännölle, jossa asetetaan kolmen vuoden vanhentumisaika sellaisen erityisen ikälisän maksamista koskeville hakemuksille, johon vapaata liikkuvuutta koskevia oikeuksiaan käyttänyt työntekijä ei ollut oikeutettu yhteisön oikeuden vastaisen kansallisen lainsäädännön soveltamisen vuoksi ennen edellä mainitussa asiassa Köbler annettua tuomiota.

14 On muistettava, että edellä mainitussa asiassa Köbler annetussa tuomiossa katsottiin asiallisesti, että EY 39 artiklaa ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että niissä kielletään GehG:n 50 a §:n, sellaisena kuin se oli ennen BGBl. I:ssä nro 130/2003 julkaistulla lailla tehtyjä muutoksia, kaltaiseen säännökseen perustuvan

sellaisen erityisen ikälisän myöntäminen, johon ainoastaan Itävallan yliopistojen palveluksessa 15 vuoden ajan työskennelleet yliopistoprofessorit ovat oikeutettuja.

15 Ennakkoratkaisupyyntöpäätöksestä ilmenee, että Itävallan tasavalta on noudattanut kyseistä tuomiota lisäämällä BGBl. I:ssä nro 130/2003 julkaistulla lailla GehG:n 50 a §:ään 4 momentin, jota on lainattu tämän tuomion 5 kohdassa. Erityisen ikälisän saamista tämän lainmuutoksen perusteella koskevaan hakemukseen sovelletaan GehG:n 13 b §:n 1 momentin nojalla kolmen vuoden vanhentumisaikaa, jota jatketaan tarvittaessa GehG:n 169 a §:n 4 momentissa mainitulla yhdeksän kuukauden ajanjaksolla.

16 Tästä on yhtäältä huomattava, että pääasiassa kyseisen kaltaisissa olosuhteissa tällainen vanhentumisaika on luonteeltaan menettelysääntö sellaista oikeussuojakeinoa varten, jolla pyritään turvaamaan unionin oikeuteen perustuva pääasian valittajan kaltaisen yksityisen oikeus. Toisaalta unionin oikeudessa ei säännellä kysymystä siitä, voivatko jäsenvaltiot näissä olosuhteissa säätää vanhentumisajasta.

17 Näin ollen kunkin jäsenvaltion asiana on sisäisessä oikeusjärjestyksessään antaa tällainen menettelysääntö, kuitenkin siten, ettei se saa olla epäedullisempi kuin samankaltaisia jäsenvaltion sisäiseen oikeuteen perustuvia vaatimuksia koskevat menettelysäännöt (vastaavuusperiaate) eikä sellainen, että unionin oikeusjärjestyksessä vahvistettujen oikeuksien käyttäminen on käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa (tehokkuusperiaate) (ks. vastaavasti asia C-228/96, Aprile, tuomio 17.11.1998, Kok., s. I-7141, 18 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

18 Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen esittämiä kysymyksiä on siten tarkasteltava näiden kahden periaatteen pohjalta.

19 Vastaavuusperiaatteen osalta on huomattava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan periaate edellyttää, että kaikkia muutoksenhakuun sovellettavia sääntöjä sovelletaan samalla tavalla riippumatta siitä, onko kyse muutoksenhausta unionin oikeuden rikkomisen perusteella vai samanlaisesta muutoksenhausta kansallisen oikeuden rikkomisen perusteella (asia C-118/08, Transportes Urbanos y Servicios Generales, tuomio 26.1.2010, Kok., s. I-635, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

20 Jotta voidaan selvittää, noudatetaanko pääasiassa vastaavuusperiaatetta, on tutkittava, onko pääasiassa kyseisen kaltaisen vanhentumissäännön, jota sovelletaan oikeussuojakeinoihin, joilla jäsenvaltion sisäisessä oikeudessa pyritään turvaamaan unionin oikeuteen perustuvat yksityisten oikeudet, lisäksi olemassa vanhentumissääntö, joka koskee jäsenvaltion sisäiseen oikeuteen perustuvia vaatimuksia, ja voidaanko näitä kahta vanhentumissääntöä pitää samankaltaisina, kun otetaan huomioon niiden kohde ja olennaiset osatekijät (ks. vastaavasti asia C-78/98, Preston ym., Kok., s. I-3201, 49 kohta ja em. asia Transportes Urbanos y Servicios Generales, tuomion 35 kohta).

21 On todettava, kuten tuomioistuimelle esitetystä asiakirja-aineistosta ilmenee, että GehG:n 13 b §:ssä tarkoitetun kaltaista vanhentumissääntöä sovelletaan sekä oikeussuojakeinoihin, joilla jäsenvaltion sisäisessä oikeudessa pyritään turvaamaan unionin oikeuteen perustuvat yksityisten oikeudet, että luonteeltaan valtion sisäiseen oikeuteen perustuviin oikeussuojakeinoihin. Näin ollen on ilmeistä, että kumpaankin näistä kahdesta oikeussuojakeinotyypistä sovellettavat vanhentumissäännöt ovat samanlaisia.

22 Kuten kaikki unionin tuomioistuimelle huomautuksia esittäneet hallitukset lisäksi toteavat, GehG:n 169 a §:n 4 momentin kaltaisesta säännöksestä johtuva poikkeus, joka mahdollistaa vanhentumisajan jatkamisen yhdeksällä kuukaudella, on olemassa yksinomaan niiden oikeussuojakeinojen hyväksi, joilla jäsenvaltion sisäisessä oikeudessa pyritään turvaamaan unionin oikeuteen perustuvat yksityisten oikeudet.

23 Pääasian kantaja ja komissio väittävät kuitenkin asiallisesti, että GehG:n 169 a §:n 1 momentin nojalla yliopistoprofessorien, joiden palvelusaika on ainakin osittain kertynyt muiden jäsenvaltioiden kuin Itävallan tasavallan yliopistoissa, on koko palvelusaikansa mainitussa jäsenvaltiossa työskennelleistä professoreista poiketen esitettävä hakemus erityisen ikälisän saamiseksi. Tällainen tilanne merkitsee pääasian valittajan ja komission mukaan sitä, että pääasiassa kyseisen kaltaisen vanhentumissäännön, joka koskee oikeussuojakeinoja, joilla jäsenvaltion sisäisessä oikeudessa pyritään turvaamaan unionin oikeuteen perustuvat yksityisten oikeudet, soveltamisala on laajempi kuin jäsenvaltion sisäiseen oikeuteen perustuvien vaatimusten kohdalla.

24 Pääasian valittajan ja komission mukaan tämä vanhentumissääntö koskee vain harvoissa erityistapauksissa professoreita, jotka ovat koko palvelusaikansa työskennelleet Itävallassa; näin on esimerkiksi silloin, kun virheen vuoksi asianomaisten joitakin palkan osia ei ole myönnetty ja kun asianomaiset eivät ole esittäneet määräajassa hakemusta tilanteensa tutkimiseksi. Sen sijaan vanhentumissääntöä sovelletaan pääasian valittajan ja komission mukaan järjestelmällisesti niiden professorien osalta, joiden palvelusaika on ainakin osittain kertynyt muiden jäsenvaltioiden kuin Itävallan tasavallan yliopistoissa.

25 Tämän seikan perusteella ei kuitenkaan voida päätellä, että vanhentumisaikoja olisi tosiasiassa kaksi eikä niitä voitaisi pitää samankaltaisina.

26 Kuten Itävallan, Italian ja Puolan hallitukset asiallisesti toteavat, hakemuksen esittämistä koskeva vaatimus koskee sekä professoreja, joiden palvelusaika on ainakin osittain kertynyt muiden jäsenvaltioiden kuin Itävallan tasavallan yliopistoissa, että professoreja, jotka ovat koko palvelusaikansa työskennelleet mainitussa jäsenvaltiossa ja joiden erityisen ikälisän suuruus on laskettu virheellisesti. Tästä seuraa, että hakemuksen tekemistä edellytetään tosiasiallisesti kaikilta professoreilta, joihin on

sovellettu virheellisesti kyseisen korvauksen myöntämistä koskevia oikeussääntöjä ja jotka toivovat, että tehty virhe oikaistaan jäsenvaltion sisäisen oikeuden sääntöjen tai niiden unionin oikeuden sääntöjen osalta, joita kansallisten viranomaisten olisi tullut soveltaa suoraan.

27 Tällaisessa tilanteessa pääasian kantajaan sovellettavan kaltaista vanhentumisaikaa ei voida pitää vastaavuusperiaatteen vastaisena.

28 Tehokkuusperiaatteesta unionin tuomioistuin on todennut, että unionin oikeuden mukaista on asettaa oikeussuojakeinojen käyttämiselle kohtuulliset preklusiiviset määräajat, joilla edistetään sekä asianosaista että kyseistä viranomaista suojaavaa oikeusvarmuutta. Tällaisilla määräajoilla ei nimittäin olisi sellaista vaikutusta, että unionin oikeusjärjestyksessä vahvistettujen oikeuksien käyttäminen tulisi käytännössä mahdottomaksi tai suhteettoman vaikeaksi. Tältä osin kansallista kolmen vuoden preklusiivista määräaikaa on pidettävä kohtuullisena (ks. vastaavasti em. asia Aprile, tuomion 19 kohta ja asia C-445/06, Danske Slagterier, Kok., s. I-2119, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

29 Unionin tuomioistuimen tietoon ei ole saatettu erityisiä olosuhteita, joten pääasian kantajaan sovellettavan kaltaista vanhentumissääntöä, jossa säädetään kolmen vuoden vanhentumisajasta, jota voidaan jatkaa yhdeksällä kuukaudella, ei näin ollen voida pitää tehokkuusperiaatteen vastaisena.

30 Tätä tulkintaa ei muuta se seikka, että edellä mainitussa asiassa Köbler annetun tuomion vaikutukset ulottuvat tulkinnan kohteena olevan säännön voimaantulopäivään, koska unionin tuomioistuin ei rajoittanut ajallisesti näitä vaikutuksia. Pääasiassa kyseisen vanhentumisajan kaltaisen menettelysäännön soveltamista ei nimittäin pidä sekoittaa siihen, että unionin tuomioistuin rajoittaa ajallisesti unionin oikeuden

säännöksen tulkintaa koskevan tuomionsa vaikutuksia (ks. vastaavasti C-231/96, Edis, tuomio 15.9.1998, Kok., s. I-4951, 17 ja 18 kohta).

31 Pääasian kantaja ja komissio katsovat kuitenkin, että Itävallan lainsäätäjä oli yksiselitteisellä lain säännöksellä kieltänyt huomioimasta työskentelyjaksoja muiden jäsenvaltioiden kuin Itävallan tasavallan yliopistoissa.

32 Niiden mukaan yliopistoprofessorit, jotka voivat vedota palvelusaikaan tällaisissa yliopistoissa, saattoivat tällaisissa olosuhteissa olettaa, ettei hakemus tämän palvelusajan huomioon ottamisesta erityistä ikälisää varten tuottaisi tulosta. Näin ollen Itävallan lainsäätäjä on pääasian valittajan ja komission mukaan toiminut tavalla, joka oli omiaan saamaan kyseiseen etuun oikeutetut yliopistoprofessorit luopumaan esittämästä määräajassa hakemusta, jota kyseisen edun saaminen edellytti.

33 On kuitenkin todettava, ettei se, että jäsenvaltio asettaa preklusiivisen määräajan pääasiassa kyseisen kaltaista erityistä ikälisää – jota ei ole unionin oikeuden säännösten vastaisesti myönnetty – koskevalle hakemukselle, ole unionin oikeuden vastaista, vaikka tämä jäsenvaltio ei olisi muuttanut kansallisia sääntöjään niiden yhdenmukaistamiseksi unionin oikeuden säännösten kanssa. Tilanne olisi toinen vain, jos kansallisten viranomaisten toiminnan ja preklusiivisen määräajan vuoksi henkilö olisi menettänyt täysin mahdollisuutensa vedota oikeuksiinsa kansallisissa tuomioistuimissa (ks. vastaavasti em. asia Aprile, tuomion 43 ja 45 kohta).

34 Pääasiassa ei kuitenkaan ole kyse tällaisesta tilanteesta.

35 Etenkään vanhentumisajan soveltaminen ei estä selvästi ja yksiselitteisesti pääasian valittajan kaltaista henkilöä saamasta korvausta, jota ei ole unionin oikeuden säännösten vastaisesti hänelle myönnetty (ks. analogisesti asia 309/85, Barra, tuomio 2.2.1988, Kok., s. 355, Kok. Ep. IX, s. 327, 19 kohta ja C-343/96, Dilexport, tuomio 9.2.1999, Kok., s. I-579, 37 kohta).

36 Unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta ei myöskään ilmene, että syynä tällaisen vanhentumisajan soveltamiseen pääasian kantajaan olisi se, että kansalliset viranomaiset ovat tahallaan antaneet tälle virheellisiä tietoja (ks. asia C-326/96, Levez, tuomio 1.12.1998, Kok., s. I-7835, 34 kohta). Kuten Ranskan hallitus on perustellusti todennut, sitä seikkaa, että aiemmin oli voimassa yksiselitteinen yhteisön oikeuden vastainen lainsäädäntö, ei pidä rinnastaa virheellisten tietojen antamiseen, koska tällöin tämän tuomion 33 kohdasta ilmenevästä poiketen mikä tahansa vanhentumisajan soveltaminen olisi mahdotonta pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa.

37 Lisäksi on todettava siltä osin kuin ennakkoratkaisukysymykset koskevat EY 39 artiklaa ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 1 kohtaa, että tämän tuomion 21–26 kohdassa esitettyjen syiden vuoksi vanhentumissäännön soveltamista pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa ei voida pitää näissä säännöksissä tarkoitettuna työntekijän välillisenä syrjintänä.

38 Pääasian valittajan kaltaisten yliopistoprofessorien tilanteen on nimittäin katsottava vastaavan sellaisten yliopistoprofessorien tilannetta, jotka ovat koko palvelusaikansa työskennelleet Itävallassa ja joiden erityisen ikälisän suuruus on laskettu virheellisesti

kansallisen oikeuden säännösten perusteella. On ilmeistä, että näihin kahteen profes-soriryhmään kuuluvien kohtelu on asiallisesti samanlaista.

39 Ei myöskään voida todeta, että vanhentumisajan soveltaminen pääasiassa kyseisen kaltaisissa olosuhteissa merkitsisi sellaisenaan EY 39 artiklassa tarkoitettua työntekijöiden vapaan liikkuvuuden rajoitusta. Vanhentumisaikaa näet sovelletaan siten, että se vaikuttaa mahdollisuuteen saada erityinen ikälisä ajanjaksolta, joka sijoittuu kokonaan menneiseen aikaan. Tästä seuraa, että vanhentumisaika ei ole estänyt pääasian valittajan kaltaista työntekijää käyttämästä vapaata liikkuvuutta koskevia oikeuksiaan tai saanut luopumaan niiden käyttämisestä, koska mahdollisuus tämän korvauksen saamiseen menneeltä ajalta ei riipu työntekijän päätöksestä käyttää oikeuksiaan (ks. vastaavasti C-190/98, Graf, tuomio 27.1.2000, Kok., s. I-493, 24 kohta).

40 Lisäksi viitteitä ei ole siitä, että vanhentumisajan soveltaminen pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa olisi estänyt pääasian valittajan kaltaista työntekijää käyttämästä vapaata liikkuvuutta koskevia oikeuksiaan tai saanut tämän luopumaan niiden käyttämisestä. Edellä mainitussa asiassa Köbler annetusta tuomiosta ilmenevällä tavalla juuri se, että asianosaiselle ei myönnetty erityistä ikälisää tämän käyttäessä näitä oikeuksiaan, merkitsi EY 39 artiklassa tarkoitettua työntekijöiden vapaan liikkuvuuden rajoitusta.

41 Näin ollen esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että unionin oikeus ei ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle lainsäädännölle, jossa asetetaan kolmen vuoden vanhentumisaika sellaisen erityisen ikälisän maksamista koskeville hakemuksille, johon vapaata liikkuvuutta koskevia oikeuksiaan käyttänyt työntekijä ei ollut oikeutettu yhteisön oikeuden vastaisen kansallisen lainsäädännön soveltamisen vuoksi ennen edellä mainitussa asiassa Köbler annettua tuomiota.

Oikeudenkäyntikulut

42 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Unionin oikeus ei ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle lainsäädännölle, jossa asetetaan kolmen vuoden vanhentumisaika sellaisen erityisen ikälisän maksamista koskeville hakemuksille, johon vapaata liikkuvuutta koskevia oikeuksiaan käyttänyt työntekijä ei ollut oikeutettu yhteisön oikeuden vastaisen kansallisen lainsäädännön soveltamisen vuoksi ennen asiassa C-224/01, Köbler, 30.9.2003 annettua tuomiota.

Allekirjoitukset